

Katarzyna Szczepaniak
Redaktor naczelna

Drodzy Czytelnicy!

Od kwietnia br. rozpoczynamy „na nowo” współpracę z „Tygodnikiem Poradnikiem Rolniczym”. Miesięcznik Krajowej Rady Izob Rolniczych „Polska Wieś” ukazywał się będzie jako ośmiostronicowa wkładka „Tygodnika Poradnika Rolniczego”. Mam nadzieję, że będzie tak samo chętnie przez Państwa studiowany.

Chcielibyśmy zaproponować Państwu nową formułę naszej gazety. Pierwsze strony dotyczyć będą wieści z Krajowej Rady Izob Rolniczych oraz wojewódzkich izob rolniczych. Będziemy informowali Państwa o ważnych sprawach toczących się w Brukseli. Z naszego czasopisma dowiecie się także Drodzy Czytelnicy, o pracach legislacyjnych dotyczących rolnictwa. Ostatnie strony poświęcone będą informacjom z instytucji i agencji rządowych działających w obszarze rolnictwa.

Mam nadzieję, że miesięcznik Krajowej Rady Izob Rolniczych chętnie będzie przez Państwa czytany. Licząc na owocną współpracę z Państwem – bo dla Was Rolnicy piszemy – swoje uwagi dot. „Polskiej Wsi” proszę kierować na adres: kostecka@krir.pl.

Życzę miłej lektury

Nowy budżet na Wspólną Politykę Rolną

Czytaj na stronie 2

Jakie płatności bezpośrednio w 2013 r?

Czytaj na stronie 3

Forum Kobiet Wiejskich w Pawłowicach

Czytaj na stronie 4

Spotkanie w Sejmie RP w sprawie szkód łowieckich

Czytaj na stronie 6

W Brukseli walczyliśmy o silny budżet dla WPR

6 lutego w Brukseli odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Prezydów Komitetów Copa-Cogeca, które zostało zorganizowane tuż przed szczytem 7-8 lutego w Brukseli, w czasie którego głowy państw i rządów miały podjąć decyzję odnośnie budżetu UE na okres 2014-2020. W posiedzeniu tym udział wzięli członkowie Krajowej Rady Izob Rolniczych na czele z Prezesem Wiktorem Szmulewiczem.

ponad 400 przedstawicieli unijnych rolników i spółdzielni rolniczych, w tym ok. 30-osobowa delegacja z Krajowej Rady Izob Rolniczych, zgromadziło się w Brukseli w celu przyjęcia ważnej deklaracji, w której apelują o silną Wspólną Politykę Rolną (WPR), popartą silnym budżetem UE na lata 2014-2020. Kolejne cięcia w wydatkach stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, wzrostu i zatrudnienia na obszarach wiejskich. Prezes KRIR Wiktor Szmulewicz w czasie dyskusji podkreślił, że naszym zadaniem jest wytworzenie żywności oraz utrzymanie różnorodnego rolnictwa. Pomimo tego że potencjał produkcyjny różni się w poszczególnych krajach

członkowskich, to dla nas wszystkich dziedzin rolnictwa jest jedną z najważniejszych. – Na dzisiejsze spotkanie przybyliśmy liczną grupą, aby pokazać jak jest to dla nas ważne. Bez Wspólnej Polityki Rolnej nie osiągniemy dobrych rezultatów. Apelujemy i proszę polityków wszystkich krajów, aby rolnictwo było brane pod uwagę i to na pierwszym miejscu. Dzisiaj, silna obecność młodych osób z Litwy świadczy o tym, że robi to wszystko z miłości do tego zawodu. Apelu-

ję zatem o silny budżet na WPR oraz o spłaszczenie różnic między nami – powiedział prezes Wiktor Szmulewicz.

Uczestnicy konferencji wystosowali apel do głów państw i rządów UE, eurodeputowanych i Komisji Europejskiej o utrzymanie aktualnego budżetu WPR w okresie 2014-2020 oraz przyjęcie deklaracji, w której zaapelowali o silny budżet UE 2014-2020 dla silnej WPR.

Opracowanie: KRIR

Nowy budżet na Wspólną Politykę Rolną

Rozmowa z wiceprzewodniczącym Copa – Wiktorem Szmulewiczem – prezesem KRIR

■ Od 2011 r. jest pan wiceprzewodniczącym COPA. Czym jest ta organizacja i jakie są jej zadania?

– Komitet COPA jest to Komitet Rolniczych Organizacji Zawodowych, taka „Rolnicza Unia Europejska”. Powstał w 1958 r. Często spotkać można określenie COPA-COGECA, a to dlatego, że sekretariaty Komitetu COPA i Komitetu COGECA połączyły się w 1962 r. COGECA jednak zrzesza spółdzielnie rolnicze UE. Kiedy COPA zaczynała swoją działalność, należało do niej 13 organizacji członkowskich z ówczesnych sześciu państw członkowskich UE. Obecnie COPA ma 60 członków z państw członkowskich i 36 organizacji partnerskich z innych państw europejskich, takich jak Islandia, Norwegia, Szwajcaria i Turcja. Krajowa Rada Izb Rolniczych pełnoprawnym członkiem COPA jest od 16 lutego 2006 r. Od 2011 r. pełni funkcję wiceprzewodniczącego COPA. Kadencja jest 2-letnia, ale z możliwością jednokrotnego powtórzenia.

Jeżeli chodzi o zadania tej organizacji, to można powiedzieć, że tworzy ona największe lobby rolne w Unii Europejskiej. Ma na celu także analizę problemów związanych z rozwojem Wspólnej Polityki Rolnej i reprezentowanie interesów sektora rolnego jako całości, poszukiwanie rozwiązań wspólnotowych dla wszystkich zrzeszonych organizacji oraz współpracę z instytucjami, innymi organizacjami oraz partnerami społecznymi działającymi na szczeblu krajowym państw Wspólnoty. Najważniejsza jest współpraca z Komisją Europejską, która przygotowuje akty prawne. Przedstawiciele COPA, za pośrednictwem swoich grup roboczych, aktywnie uczestniczą w pracach tzw. komitetów doradczych i komitetów zarządzających, gdzie przygotowywane są propozycje rozwiązań prawnych dotyczących funkcjonowania poszczególnych rynków produktów rolnych oraz wielu innych zagadnień dotyczących obszarów wiejskich.

■ A na czym polega pana funkcja jako wiceprzewodniczącego?

– Przewodniczący COPA i sześciu wiceprzewodniczących wchodzi w skład Prezydencji COPA. Odbywamy posiedzenia raz w miesiącu oraz wraz z Prezydencją Komitetu COGECA tworzymy wspólnie Komitet Koordynacyjny, który wypracowuje stanowiska w kwestiach dotyczących obu organizacji. Ponadto, na tych posiedzeniach przedstawiam sytuację polskich rolników i rolników z naszego bloku – wyszehradzkiej czwórki, aktualną sytuację gospodarczą i bieżące problemy oraz reprezentuję ich interesy. Oprócz tego, przyjmuję sprawo-

zdania z działalności przewodniczącego i sekretarza, wspólnie wytyczamy kierunki działań, zajmujemy się stanem płatności i budżetu i przygotowujemy materiały na posiedzenia prezydium. Zapoznujemy się też z działaniem grup roboczych i rozpatrujemy ich propozycje. Decydujemy więc w 7 osób o stanowiskach przygotowanych przez Komitet COPA do KE, do Parlamentu Europejskiego dotyczących europejskiego rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich

■ W tym roku kończy pan kadencję jako wiceprzewodniczący. Co może pan uznać jako swój największy sukces podczas sprawowania tego mandatu?

– Myślę, że moim sukcesem, jako wiceprzewodniczącego, było czytelne i oficjalne stanowisko COPA w zakresie odejścia przez KE od naliczania płatności na podstawie danych historycznych z lat referencyjnych i wyrównywanie dysproporcji pomiędzy krajami UE, popierające również utrzymanie w Polsce systemu SAPS, kwotowania produkcji cukru. Udało mi się także zorganizować, po raz pierwszy w Polsce, w czasie polskiej prezydencji w UE, Konferencję Rolniczą Ameryka Północna – Unia Europejska.

■ Jakie jest pana zdanie na temat nowego budżetu na Wspólną Politykę Rolną?

– Uważam, że bardzo źle się stało, że po raz pierwszy w historii UE zmniejszono budżet na Wspólną Politykę Rolną o 10%. Nie można więc mówić, że jest szansa na wyrównanie dopłat, jeżeli budżet jest mniejszy, a każdy kraj członkowski chce utrzymać swój budżet na WPR. Zrobiono to w czasie, gdy Unia rozszerzyła się o nowe kraje. Jest to pierwsza perspektywa finansowa, w której uczestniczy tak duża liczba krajów i o tak dużych różnicach w poziomie rolnictwa czy życia. Ten budżet nigdy nie pozwoli na wyrównanie w latach 2014–2020 dopłat bezpośrednich i tych dysproporcji. Będzie miał małe szanse na wyrównywanie poziomów życia, nad tym ubolewam. Tak mały budżet na WPR powoduje także to, że nie będzie równych szans ekonomicznych dla polskiego rolnictwa wobec innych państw i tu może być największy problem. Co do osiągnięcia polskiej strony negocjacyjnej, będę mógł dopiero o tym mówić, jeżeli zapowiedzi przesunięcia z II filaru, czyli z PROW-u na I filar, czyli płatności bezpośrednie, a także z Funduszu Spójności na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich będą zapisane w dokumentach rządowych. Uznam wtedy, że jest to możliwy do przyjęcia budżet jak na obecne warunki.

Opracowanie: KRIR

12 marca br. odbyło się VIII Posiedzenie Krajowej Rady Izb Rolniczych IV Kadencji.

Członkowie Krajowej Rady Izb Rolniczych wysłuchali między innymi informacji z dotychczasowej działalności zarządu KRIR oraz przyjęli uchwały: w sprawie uchwalenia Statutu Krajowej Rady Izb Rolniczych, w sprawie zatwierdzenia Porozumienia zawartego dnia 19 lutego 2012 r. w Białowieży pomiędzy Krajową Radą Izb Rolniczych a Zarządem Województw Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie uchwalenia Regulaminu Obrad Krajowej Rady Izb Rolniczych oraz w sprawie uchwalenia Regulaminu Pracy Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W spotkaniu wzięli udział również: podsekretarz stanu w ministerstwie rolnictwa i rozwoju wsi **Tadeusz Nalewajk**, prezes Agencji Nieruchomości Rolnych **Leszek Świętochowski**, prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **Andrzej Gross**, prezes Agencji Rynku Rolnego **Lucjan Zwolak**, a także wiceprezes KRUS **Jani-na Pszczółkowska** oraz prezes Macif Życie TUV **Philippe Saffray**.

VIII Posiedzenie KRIR IV Kadencji

Spora część dyskusji dotyczyła rozporządzenia rolnośrodowiskowego, a szczególnie sankcji, które będą nakładane na rolników nawet do 3 lat wstecz. Dyskutowano także nt. modulacji oraz budżetu UE na lata 2014–2020. Krajowa Rada Izb Rolniczych podjęła Stanowisko w sprawie negocjowanych przez Rząd RP środków UE na rolnictwo w perspektywie finansowej 2014–2020. W opinii samorządu rolniczego, wysokość wynegocjowanych środków na rolnictwo w nowej perspektywie finansowej jest niewystarczająca. Ponadto, nadal utrzymuje się duża różnica w płatnościach obszarowych, w zagospoda-

rowaniu i rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych krajach UE, co może przyczynić się do opóźnienia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce. KRIR apeluje o zwiększenie środków na rolnictwo i obszary wiejskie z budżetu krajowego i funduszy spójności.

Wnioski z VIII Posiedzenia KRIR:

● KRIR zwraca się do zarządu KRIR z wnioskiem o wystąpienie do MRiRW o podjęcie działań mających na celu wstrzymanie prac nad przyjęciem projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegó-

łowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”.

● KRIR zobowiązuje zarząd KRIR do wystąpienia do MRiRW w sprawie zorganizowania Debaty nt. Programu zwalczania choroby ziemniaka – bakterioza pierścieniowa ziemniaka. Przepisy dotyczące zwalczania tej choroby w Polsce, doprowadzają do zmniejszania opłacalności produkcji ziemniaków przez rolników.

● KRIR zwraca się do zarządu KRIR z wnioskiem o wystąpienie do MRiRW w sprawie stworzenia niezależnych laboratoriów (akceptowanych przez Unię Europejską) niezwiązanych z Państwowym Instytutem Weterynaryjnym i Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, które byłyby honorowane przez te służby, aby uniknąć sytuacji, że Inspekcja, która prowadzi kontrolę, jednocześnie bada oraz karze czy badania są wtedy obiektywne.

● KRIR zobowiązuje zarząd KRIR do wystąpienia do ministra rolnictwa i rozwoju wsi w sprawie uruchomienia kredytów kłeszkowych;

● KRIR zobowiązuje zarząd KRIR do wystąpienia do MRiRW w sprawie uboju zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym. Rygorystyczne prze-

pisy blokują ubój na potrzeby własne. KRIR wnioskuję, aby przepisy były zbliżone do tych, co stosują myśliwi. Myśliwi mają swobodę w zakresie uboju i rozbioru zwierząt.

● KRIR zwraca się do zarządu KRIR z wnioskiem o wystąpienie do MRiRW w sprawie przeprowadzenia szkoleń w zakresie uboju gospodarczego zwierząt dla własnych potrzeb w gospodarstwach rolnych.

● KRIR zobowiązuje zarząd KRIR do wystąpienia do MRiRW, aby podjął działania mające na celu doprowadzenie do jednolitej interpretacji przepisów UE dot. dobrostanu zwierząt w całej Unii Europejskiej.

● KRIR zwraca się do zarządu KRIR z prośbą o wystąpienie do MRiRW z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji podziału budżetu na lata 2014–2020, na I i II filar WPR oraz na PROW, z prezesami Izb Rolniczych. Projekt podziału środków WPR należy poddać szerokim konsultacjom społecznym.

● KRIR zobowiązuje zarząd KRIR do przekazania do prezesa Rady Ministrów oraz do ministra rolnictwa i rozwoju wsi podjętego podczas VIII Posiedzenia KRIR IV Kadencji Stanowiska Krajowej Rady Izb Rolniczych w sprawie wynegocjowanych przez Rząd RP środków UE na rolnictwo w perspektywie finansowej 2014–2020.

Opracowanie: KRIR

Zarząd KRIR zwrócił się do MRiRW o informację dotyczącą wysokości dopłat bezpośrednich w 2013 r.

Resort poinformował, iż w 2013 r. poziom płatności unijnych w Polsce osiągnie pełny (100%) poziom przewidziany dla Polski w Traktacie Akcesyjnym. Dlatego też, pułap środków unijnych przeznaczonych na wsparcie bezpośrednie w Polsce w roku 2013 wzrośnie do ponad 3,04 mld euro (w 2012 r. wynosił on niecałe 2,8 mld euro).

Będzie wsparcie z budżetu krajowego

Ponadto, dzięki zabiegom nowych państw członkowskich, wprowadzono zmiany w rozporządzeniu 73/2009, które umożliwiają tym państwom stosowanie w 2013 r. tzw. przejściowego wsparcia krajowego. Polska skorzystała z tej możliwości, a formalnym wyrazem tej decyzji jest ustawa o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (21 lutego br. została przyjęta przez Senat). Wiąże się to z tym, iż poza płatnościami finansowanymi z budżetu unijnego, w 2013 r. stosowane będzie w Polsce przejściowe wsparcie krajowe. Zgodnie z ustawą, całkowita kwota przejściowego

wsparcia krajowego w danym sektorze nie może przekroczyć różnicy między całkowitą kwotą wsparcia bezpośredniego stosowaną w tym sektorze w 2012 r. (łącznie z krajowymi płatnościami uzupełniającymi), a całkowitą kwotą wsparcia bezpośredniego dostępną dla tego sektora

określone będą w drodze rozporządzeń przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w porozumieniu z Ministrem Finansów. Realizacja przejściowego wsparcia krajowego zapewni ciągłość stosowania wsparcia krajowego w sektorach objętych dotychczas płatnościami uzupełniającymi.

ski i innych nowych państw członkowskich nie będzie miała zastosowania modulacja podstawowa, ale modulacja dodatkowa – pomniejszenie płatności unijnych przekraczających 300 tys. euro o 4% nadwyżki kwoty płatności unijnych ponad równowartość 300 tys. euro. Środki uży-

Ministerstwo poinformowało, iż mając na względzie wynikający z zasady phasing in wzrost udziału płatności unijnych w 2013 r., w porównaniu do roku 2012, całkowita kwota redukcji przejściowego wsparcia krajowego za 2013 r. będzie niższa niż kwota redukcji płatności uzupełniają-

Jakie płatności bezpośrednie w 2013 r.?

Co z modulacją?

w ramach Jednolitej Płatności Obszarowej w 2013 r. W związku z tym przepisem ustawy, maksymalna wysokość przejściowego wsparcia krajowego za 2013 r. może wynieść ok. 480 mln euro (przy założeniu, że nie zmieni się stosowana od 2004 r. metodyka obliczania poziomu wsparcia krajowego). Kwota ta będzie notyfikowana Komisji Europejskiej i wymaga jej akceptacji. W przypadku zastosowania przejściowego wsparcia krajowego, na maksymalnym, dopuszczalnym unijnymi przepisami poziomie, łączny poziom płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (finansowanych z budżetu unijnego oraz krajowego) w 2013 r. będzie zbliżony do poziomu płatności w 2012 r. Podkreślenia wymaga jednak, że stawki wsparcia krajowego w poszczególnych sektorach

Jeżeli chodzi o redukcję płatności bezpośrednich za 2013 r., resort rolnictwa informuje, iż w odniesieniu do płatności za 2013 r. zastosowany będzie taki sam mechanizm redukcji jak ten stosowany w odniesieniu do płatności za 2012 r.

W starych państwach członkowskich stosowane będą dwa rodzaje modulacji – podstawowa i dodatkowa. Modulacja podstawowa polega na pomniejszeniu płatności bezpośrednich przekraczających kwotę 5 tys. euro o 10% nadwyżki płatności ponad 5 tys. euro. Dodatkowo, w przypadku gospodarstw otrzymujących w ramach płatności bezpośrednich, kwoty przewyższające 300 tys. euro płatności są pomniejszane o 4% ponad tę kwotę – jest to modulacja dodatkowa. Dla Pol-

skane w związku z zastosowaniem modulacji powiększają pulę środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich.

W odniesieniu do płatności krajowych, objęte one będą redukcją w wysokości 10% nadwyżki łącznej kwoty wszystkich płatności (unijnych i krajowych) ponad kwotę stanowiącą równowartość 5 tys. euro. Jest to mechanizm nazywany przez resort rolnictwa redukcją płatności a nie modulacją podstawową. Dodatkowo, w przypadku, gdy łączna kwota wszystkich płatności (unijnych i krajowych) przewyższa 300 tys. euro – płatności krajowe podlegać będą redukcji o 4% nadwyżki łącznej kwoty wszystkich płatności (unijnych i krajowych) ponad kwotę stanowiącą równowartość 300 tys. euro, składającej się z płatności krajowych.

cych za 2012 r., mimo że sposób obliczenia będzie ten sam.

KRIR wielokrotnie interweniowała w tej sprawie w resorcie rolnictwa. Wnioskowała też do ministra rolnictwa o zgłoszenie przez Polskę sprawy do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Minister rolnictwa poinformował, że sprawy do Trybunału kieruje minister Spraw Zagranicznych, który uznał, że zaskarżenie decyzji nie jest zasadne. Dlatego KRIR udzieli pomocy prawnej rolnikowi, który jako indywidualna skarga zaskarży decyzję KE z dnia 24 lipca 2012 r. zatwierdzającą przyznanie krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich w Polsce za rok 2012 do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Opracowanie: KRIR

KRIR na Targach AGROTECH w Kielcach

W dniach 8–10 marca 2013 r. w Kielcach odbyły się Międzynarodowe Targi Techniki Rolniczej AGROTECH oraz Targi Przemysłu Drzewnego i Gospodarki Zasobami Leśnymi LAS-EXPO, na których swoje stoisko miała Krajowa Rada Izby Rolniczych.

Prezes Krajowej Rady Izby Rolniczych wziął udział w otwarciu Targów.

W czasie imprezy odbył się także Finał Krajowy Olimpiady Młodych Producentów Rolnych, której organizatorem jest Związek Młodzieży Wiejskiej, a prezes KRIR objął to wydarzenie honorowym patronatem oraz wręczył nagrody dla 10 opiekunów uczestników, którzy zakwalifikowali się do najlepszej dziesiątki tegorocznej edycji.

Kolejnym wydarzeniem towarzyszącym Targom była konferencja organizowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Targami Kielce, Agencją Rynku Rolnego oraz Instytutem Technologiczno-Przy-

Posiedzenie Rad Powiatowych Świętokrzyskiej Izby Rolniczej

rodniczym w Falentach pt. „Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego”, w której udział wziął **Robert Nowak** – członek zarządu KRIR.

Podczas wieczornej Gali prezes KRIR wręczył Kujawskiej Fabryce Maszyn Rolniczych „KRUKOWIAK” z Brześcia Kujawskiego Puchar Prezesa KRIR za szeroką ofertę nowoczesnych maszyn dla polskich rolników.

9 marca odbyło się wspólne posiedzenie Rad Powiatowych Świętokrzyskiej Izby Rolniczej, w którym udział wziął prezes KRIR **Wiktor Szmulewicz**, wiceprezes KRIR **Marek Borowski** oraz członek zarządu KRIR Robert Nowak. Prezes KRIR przedstawił informacje nt. Wspólnej Polityki Rolnej w nowym okresie programowania na lata 2014–2020.

Opracowanie: KRIR

Stoisko KRIR podczas Targów

Czasopismo
Krajowej Rady Izby Rolniczych
Ukazuje się raz w miesiącu.

Wydawane i redagowane na zlecenie Krajowej Rady Izby Rolniczych przez zespół „Tygodnika Poradnika Rolniczego”.

Kolportaż – czasopismo dostępne razem z „Tygodnikiem Poradnikiem Rolniczym”.

Krajowa Rada Izby Rolniczych

ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa

Tel.: (22) 623 21 65, fax (22) 623 11 55; www.krir.pl

Redaktor naczelna: Katarzyna Szczepaniak,

e-mail: sekretariat@krir.pl

Polska Wieś

Forum Kobiet Wiejskich w Pawłowicach

W dniach 13–15 marca br. w Pawłowicach w województwie opolskim, odbyło się Forum Kobiet Wiejskich, zorganizowane przez Izbę Rolniczą w Opolu wraz z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W spotkaniu wzięły udział przedstawicielki większości województw Polski, a także goście z Niemiec i Ukrainy. Głównym tematem tego międzynarodowego spotkania była rola kobiet w kształtowaniu wizerunku współczesnej wsi.

Otwarcia Forum dokonał prezes Izby Rolniczej w Opolu **Herbert Czaja** oraz wicemarszałek województwa opolskiego **Antoni Konopka**. W uroczystej inauguracji Forum uczestniczyli również starosta oleski **Jan Kuz** oraz burmistrz Gorzowa Śląskiego **Artur Tomala**, a także przedstawiciele agencji i instytucji z województwa opolskiego związanych z rolnictwem.

W trakcie spotkania prezes Izby Rolniczej w Opolu **Herbert Czaja** wraz z wicemarszałkiem województwa opolskiego **Antonim Konopką** dokonali wręczenia medali kobietom zasłużonym dla rolnictwa i propagującym samorząd rolniczy województwa opolskiego.

W dalszej części spotkania dr hab. **Katarzyna Szwedziak** z Politechni-

Uczestniczki Forum podczas obrad

ki Opolskiej, zaprezentowała wykład nt. styku innowacyjności, aktywności kobiet, nauki i biznesu.

Następnie głos zabrał naczelnik Wydziału Kontroli z kluczoborskiego

Uczestniczki podczas wizyty studyjnej

urzędu skarbowego – **Marek Lorek**, który przybliżył szczegóły opodatkowania dochodów ze sprzedaży bezpośredniej w gospodarstwach rolnych.

Na koniec drugiego dnia obrad, swoje prezentacje przedstawiła **Anna Golec** z LGD „Kraina Dinozaurów” oraz **Danuta Lebioda** z Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej, jedna ze współtwórczyń Forum. Jej zdaniem, takie spotkania dają przeogromną siłę. Wymiana doświadczeń powoduje, że po powrocie do domu, kobiety mogą wykorzystywać wszystko to, co usłyszą i zobaczą u innych.

Jakie wnioski?

Ostatniego dnia dokonano podsumowania Forum oraz wypracowania wniosków. W opinii uczestniczek Forum, próg określający to, co może być objęte sprzedażą bezpośrednią jest ustawiony w złym miejscu i wymaga zmiany. W formie sprzedaży bezpośredniej

– a więc bez rejestrowania działalności gospodarczej oraz opodatkowania – rolnik może sprzedać tylko wytwory, tzw. produkcji pierwotnej (roślinne i zwierzęce), a więc, nieprzetworzone. W praktyce oznacza to np. że rolnik może bezpośrednio sprzedać nabywcy mleko, ale masło i ser już nie. Sprzedając takie przetwory popełnia przestępstwo. Rolnicy chcieliby też korzystać z możliwości sprzedawania w ten sposób przetworów, np. mlecznych czy mięsnych.

Ponadto, zdaniem uczestniczek Forum, należy odejść o stereotypu kobiety wiejskiej wyłącznie jako gospodyni domowej, kobiety przepracowanej, biernej, z kiepskim dostępem do oświaty. Wbrew negatywnemu schematowi, kobiety z terenów wiejskich są bardzo aktywne. Zwiększa się ich udział w życiu publicznym, biorą udział w różnych kursach, szkoleniach, spotkaniach kulinarnych, organizują jarmarki, konkursy, przeglądy twórczości lokalnej. Współczesne kobiety wiejskie umiejętnie łączą własne aspiracje zawodowe ze zobowiązaniami wobec rodziny.

Na zakończenie Forum uczestniczki miały również okazję zobaczyć gospodarstwa w rejonie powiatu oleskiego i zapoznać się z produktem regionalnym w ramach wizyty studyjnej.

Więcej na www.krir.pl

Opracowanie: KRIR

48 Posiedzenie przedstawicieli izb rolniczych Grupy Wyszehradzkiej

W dniach 20–21 marca br. prezes KRIR **Wiktor Szmulowicz** wzięły udział w 48. Posiedzeniu izb rolniczych państw Grupy Wyszehradzkiej w Bratysławie. W spotkaniu udział wzięli także przedstawiciele Czeskiej Izby Rolniczej, Węgierskiej Izby Rolniczej oraz Słowackiej Izby Rolno-Spożywczej. W trakcie obrad uczestnicy wymienili się informacjami na temat aktualnej sytuacji na rynkach rolnych, opodatkowania rolnictwa, sprzedaży ziemi obcokrajowcom oraz sytuacji, która nastąpi po wycofaniu kwot mlecznych w państwach grupy V4.

Odnosząc się do przeciętnych wyników uzyskanych plonów, uczestnicy spotkania stwierdzili, że ubiegłoroczne zbiory były jednym z gorszych w ciągu ostatnich lat. Wyniki ostatnich zbiorów pokazują, że należy koniecznie przygotować efektywne środki, które można byłoby natychmiast uruchomić w przypadku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych czy innych sytuacji kryzysowych. Aby zapewnić stabilność rynku UE, należy koniecznie utrzymać mechanizmy interwencji. W związku z tym, uczestnicy spotkania postanowili wezwać UE, aby z odpowiednią dokładnością przygotowała rozwiązania dotyczą-

ce zapewnienia mechanizmów w rolnictwie do eliminacji skutków sytuacji kryzysowych, czy masowych epidemii zwierząt i wahań na rynku.

Uczestnicy spotkania wyrazili swoje wsparcie dla decyzji KE wydłużającej moratorium na zakup ziemi przez obcokrajowców w państwach, które o to wnioskowały do 2014 roku. Niemniej jednak, wyrazili swoją troskę, że nawet takie środki nie zmniejszą zagrożenia, jakie nastąpi po zakończeniu okresu ochronnego. Zwrócili również uwagę, że inwestorzy finansowi zaczynają w coraz większym stopniu brać pod uwagę inwestycję w ziemię jako wygodną inwestycję kapitałową.

Dlatego przedstawiciele będą postulować do KE o wydłużenie moratorium na sprzedaż ziemi obcokrajowcom przynajmniej do 2020 r. w państwach, które o to poproszą.

Przedstawiciele izb rolniczych państw V4 zwrócili również uwagę na sytuację w sektorze mleka, która nastąpi po zniesieniu kwot mlecznych – szczególnie w państwach Europy Centralnej, gdzie poprzedni rozwój sektora doprowadził do znaczącego spadku liczby krów mlecznych. Kryzys roku 2009 spowodował znaczący spadek cen, który w konsekwencji spowodował spadek liczby krów, a w niektórych przypadkach – zakończenie pro-

dukcji. Przedstawiciele izb rolniczych państw grupy V4 dalej stoją na stanowisku, że konieczne jest przygotowanie środków dla przyszłego sektora mleka, aby uchronić rynek przed ekstremalnymi wahaniami. Dodatkowo przedstawiciele izb rolniczych państw V4 wnieśli o utrzymanie kwot cukru do 2020 roku.

Ponadto, uczestnicy spotkania wyrazili przekonanie co do konieczności zapewnienia silnego budżetu na WPR, jako że sektor rolny jest fundamentalny dla gospodarki UE. Ponownie wyrażono poparcie dla deklaracji podpisanej w Budapeszcie w 2011 r., która dotyczyła propozycji legislacyjnych KE dla WPR 2014–2020. Pomimo faktu, iż w pewnych przypadkach nastąpił postęp, przedstawiciele izb rolniczych z żalem stwierdzili, że część postulatów do dnia dzisiejszego nie została wzięta pod uwagę przez instytucje europejskie, pomimo że postulaty zawarte w deklaracji są stanowiskiem rolników z 9 państw członkowskich UE.

W związku z nadchodzącą reformą WPR 2014–2020, przedstawiciele izb rolniczych państw Grupy Wyszehradzkiej wyznaczyli następujące priorytety:

- Sprawiedliwa i równa redystrybucja płatności bezpośrednich oraz przyspieszenie wyrównania tych

warunków dla wszystkich państw członkowskich, aby nie dochodziło do zniekształcenia konkurencyjności.

- Odejście od obowiązkowego „cappingu” i umożliwienie państwom dobrowolnej implementacji tych przepisów z możliwością odliczenia kosztów osobowych.

- Zwiększenie procentowego wsparcia powiązanego dla produktów wrażliwych na poziomie 15% dla wszystkich państw członkowskich oraz rozszerzenie listy produktów wrażliwych o zwierzęta monogastryczne i niektóre owoce i warzywa (większa elastyczność dla państw członkowskich).

- Zwiększenie możliwości elastycznego podejścia do środków reformy WPR, utrzymanie transferu funduszy pomiędzy filarami z możliwością przeglądu tej wysokości.

- Umożliwienie dobrowolnego wzmocnienia SAPS dopóki nie dojdzie do wyrównania płatności oraz umożliwienie zdefiniowania pojęcia „aktywnego rolnika” na poziomie krajowym.

- Zapewnienie mechanizmów regulujących, które uchroniłyby przed kryzysem na rynkach poszczególnych produktów rolnych.

Opracowanie: KRIR

Z prac sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

06.02.2013 – Informacja ministra środowiska o szkodach w uprawach rolnych i obiektach rybackich wyrządzonych przez dziką zwierzynę łowną i chronioną, ze szczególnym uwzględnieniem wypłaty odszkodowań oraz planowanych zmian legislacyjnych; Informacja o ubezpieczeniach płodów rolnych od szkód powodowanych przez zwierzynę.

07.02.2013 – Informacja ministra Skarbu Państwa o procesie prywatyzacji Krajowej Spółki Cukrowej S.A.; informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi o sytuacji na rynku cukru na świecie i w Polsce; Informacja ministrów: rolnictwa i rozwoju wsi oraz zdrowia o wspólnych działaniach wszystkich inspekcji w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa żywności oraz obrotu gospodarczego. Kontrola jakości importowanych produktów spożywczych oraz o stanie prac nad ustawą o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii.

19.02.2013 – Rozpatrzenie sprawozdania podkomisji nadzwyczajnej o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o ochronie gatunków rolnych i leśnych.

20.02.2013 – Informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi na temat stanu prac nad rozporządzeniem UE w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich ze środków EFRROW COM (2011) 627, stanu prac nad przygotowaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, środków indywidualnych planowanych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w szczególności w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich, istniejących i planowanych krajowych instrumentów wsparcia rolnictwa po 2013 r. oraz informacja o propozycji zmian rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program Rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

21.02.2013 – Rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wyko-

rzystowanego do produkcji rolnej oraz informacja ministrów: spraw zagranicznych, finansów oraz rolnictwa i rozwoju wsi na temat stanu negocjacji Wieloletnich Ram Finansowanych na lata 2014–2020.

06.03.2013 – Informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi o sytuacji na podstawowych rynkach rolnych, w szczególności na rynku trzody chlewnej, drobiu, mleka i zbóż oraz działaniach podejmowanych przez rząd w celu jej poprawy oraz informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi o uregulowaniach dla sprzedaży bezpośredniej produktów lokalnych wytwarzanych w małych gospodarstwach ekologicznych i tradycyjnych; rozpatrzenie uchwały Senatu w sprawie ustawy o środkach ochrony roślin.

07.03.2013 – Rozpatrzenie poprawek zgłoszonych w czasie drugiego czytania do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej; informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi o stanie prac nad rozporządzeniem PE i Rady ustanawiającym przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej COM (2011) 625; o finansowaniu I filara Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce w innych krajach UE w świetle ustaleń szczytu Rady Europejskiej z dnia 8 lutego 2013 r., o planowanych zmianach w naliczaniu dopłat bezpośrednich dla gospodarstw rolnych od 2014 r.

20.03.2013 – Informacja o stanie prac nad rozporządzeniami PE i Rady w zakresie wspólnej organizacji rynków produktów rolnych: COM (2011) 626; COM (2011) 629.

21.03.2013 – Pierwsze czytanie komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym oraz ustawy – Prawo wodne; informacja ministra Finansów dotycząca możliwości zwiększenia środków finansowych na dopłaty do rolniczych kredytów preferencyjnych; Pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o scalaniu i wymianie gruntów.

Opracowanie: KRIR

W związku z niepokojącymi informacjami zgłaszanymi przez rolników, zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zwrócił się do ministra rolnictwa i rozwoju wsi z prośbą o rozważenie możliwości rozwiązania problemu dotyczącego przechodzenia na emeryturę rolników podlegających czasowo ubezpieczeniu w ZUS. Rolnicy posiadający gospodarstwa rolne ubezpieczeni w KRUS, często w wyniku złej sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych i braku opłacalności produkcji rolnej, podejmują okresowe zatrudnienie poza rolnictwem, w wyniku czego przechodzą do ZUS, często jednak wracają do ubezpieczenia w KRUS.

Taka sytuacja powoduje, że po osiągnięciu wieku emerytalnego posiadają zbyt krótkie okresy składkowe w każdym z systemów emerytalnych, podczas gdy łącznie okres pracy jest znacznie dłuższy niż minimalny wymagany i wynosi nawet 40 lat. W świetle obowiązujących prze-

Interwencja KRIR w MRiRW

Emerytura rolników czasowo ubezpieczonych w ZUS

pisów, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmawia przyznania im prawa do emerytury. Niezrozumiałe jest dla samorządu rolniczego to, że rolnicy po wielu latach ciężkiej pracy są zmuszeni do szukania innych, poza KRUS, rozwiązań, które są skomplikowane i niekorzystne finansowo.

Samorząd rolniczy postuluje wprowadzenie takiej zmiany przepisów, by podczas ubiegania się o emeryturę rolniczą z KRUS do okresów składkowych wliczano okresy ubez-

pieczenia w ZUS oraz odpowiednie zwiększenie emerytury rolniczej z okresu ubezpieczenia w ZUS. Rolnicy, którzy posiadają w KRUS należyty okres składkowy powinni mieć zwiększone świadczenie emerytalne o dodatek naliczony za czas podlegania okresom składkowym w ZUS. Zarząd KRIR zwrócił się do resortu rolnictwa o podjęcie możliwych działań w celu zmiany odpowiednich przepisów.

Opracowanie: KRIR

KRIR złożyła wniosek do Trybunału Konstytucyjnego

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 38 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 roku o izbach rolniczych (Dz.U. z 2002 roku, Nr 101, poz. 927 z późn. zm.), w dniu **23 stycznia 2013 r. Krajowa Rada Izb Rolniczych wniosła do Trybunału Konstytucyjnego** o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej niektórych przepisów ustawy z dnia 23 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. z 2003 r., Nr 137, poz. 1300), a mianowicie:

I. art. 23 ust. 1 Ustawy, w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje obowiązek uiszczania na rzecz hodowcy przez posiadacza gruntów rolnych opłaty za uzyskany

w posiadanych przez gospodarstwo rolnym materiał siewny, który zamierza użyć na terenie swojego gospodarstwa, z art. 64 ust. 1, 2 i 3, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji;

II. art. 23a ust. 1 i 4 Ustawy, w zakresie, w jakim przepis ten nakłada na posiadaczy gruntów rolnych obowiązek ujawniania informacji dotyczących ich działalności w gospodarstwie rolnym, w tym udostępniania dokumentów oraz w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje, że wystarczającym do zaktualizowania się ww. obowiązków, jest wniosek hodowcy lub organizacji hodowców, z art. 47, art. 51 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji;

III. art. 23c ust. 1, 3 i 4 Ustawy w zakresie, w jakim przepis ten nakła-

da na posiadaczy gruntów rolnych obowiązek umożliwiania hodowcom i ich organizacjom wstępu na grunty rolne, do budynków gospodarczych, pomieszczeń gospodarczych oraz innych obiektów o przeznaczeniu gospodarczym, a także do środków transportu oraz w zakresie, w jakim przepis ten przewiduje, że wystarczającym do zaktualizowania się ww. obowiązków, jest wniosek hodowcy lub organizacji hodowców z art. 64 ust. 1, 2, 3, art. 47, art. 50, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Sprawa otrzymała **sygnaturę Tw 4/13**. Znajduje się obecnie w **rozpoznaniu wstępnym**.

Opracowanie: KRIR

Samorząd rolniczy opiniuje następujące projekty aktów prawnych:

- projekt rozporządzenia MRiRW ws. szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzenianiu się organizmu *Pseudomonas syringae* pv. *actinidiae* Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu i Goto;
- projekt rozporządzenia MŚ zmieniający rozporządzenie ws. przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- rozporządzenie MRiRW ws. maksymalnych cen mleka i przetworów mlecznych dostarczanych do przedszkoli i szkół w roku szkolnym 2013/2014;

■ projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie MRiRW ws. szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu w ramach PROW na lata 2007–2013;

■ projekt rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania Grupy Producentów Rolnych objętego PROW 2007–2013;

■ projekt rozporządzenia MRiRW zmieniającego rozporządzenie z dnia 3 kwietnia 2008 r., w sprawie warunków, jakie powinny spełniać podmioty, które prowadzą obrót detaliczny produktami leczniczymi weterynaryjnymi wydawanymi bez przepisu lekarza, kryteriów klasyfikacji tych produktów oraz ich wykazu;

■ projekt rozporządzenia Prezesa RM zmieniającego rozporządzenie w sprawie nadania funkcjonariuszom Inspekcji Weterynaryjnej, IHARS oraz PIORiN uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego;

■ projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” objętego PROW na lata 2007–2013.

Opracowanie: KRIR

Spotkanie w Sejmie RP w sprawie szkód łowieckich

W Sejmie RP 22 marca 2013 r. odbyło się spotkanie dotyczące problemu szkód łowieckich.

Zostało ono zainicjowane przez posła **Zbigniewa Babalskiego** – członka sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Krajową Radą Izb Rolniczych. W spotkaniu udział wzięli: przedstawiciele ministerstwa środowiska (**Jerzy Łęcznar** – radca ministra, **Rafał Nowicki** – st. specjalista w Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody), przedstawiciele Polskiego Związku Łowieckiego (**Marcin Pasternak** – radca prawny, **Bartłomiej Popczyk** – kierownik działu hodowli, **Piotr Jenoch** – zastępca kierownika działu organizacji i szkolenia) oraz rolnicy z Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej, Podlaskiej Izby Rolniczej i Lubuskiej Izby Rolniczej. Krajową Radę Izb Rolniczych reprezentowali: **Wiktoria Szmulewicz** – prezes KRIR, **Marek Borowski** – wiceprezes KRIR. Spotkanie prowadził poseł Zbigniew Babalski, ale obecni byli także inni członkowie sejmowej Komisji Rolni-

ctwa i Rozwoju Wsi (m.in. przewodniczący – **Krzysztof Jurgiel**, wiceprzewodniczący – **Krzysztof Ardanowski**, **Leszek Korzeniowski**, **Marek Sawicki**).

Obecnie jednym z głównych problemów rolników na terenie całej Polski są szkody wyrządzone w uprawach rolniczych przez zwierzęta łowne i chronione. Dlatego Krajowa Rada Izb Rolniczych podejmuje inicjatywę mającą na celu wprowadzenie zmian

do obecnie funkcjonujących w tym zakresie przepisów. Głównymi problemami, na które zwrócili uwagę rolnicy podczas dyskusji były:

- brak jednolitego cennika ziemiopłodów obowiązującego we wszystkich kołach łowieckich, według którego szacowane będą wartości ziemiopłodów utraconych w wyniku działania zwierzyny;
- brak niezależności osób szacujących szkody łowieckie (zajmują

się tym przedstawiciele/członkowie kół łowieckich) oraz trudności w zgłaszaniu szkód tym osobom;

- 10-letnie wydzierżawianie gruntów do prawa wykonywania polowania na danym terenie i pobieranie przez starostwa opłat z tego tytułu;
- rozszerzenie katalogu zwierząt łownych (np. o bobra czy łosia);
- trudności we współpracy z Lasami Państwowymi przy ustalaniu stanu pogłowia zwierzyny.

Głównym wnioskiem ze spotkania była propozycja stworzenia Zespołu ds. szkód łowieckich, w którego skład wchodziłoby przedstawiciele zainteresowanych stron (ministerstwa środowiska, ministerstwa rolnictwa i rozwoju wsi, Polskiego Związku Łowieckiego, Krajowej Rady Izb Rolniczych).

Opracowanie: KRIR

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” już od ponad 20 lat przejmuje ochronę ubezpieczeniową na wypadek szkód powstałych w majątku należącym do naszych Członków. Duże doświadczenie pozwala nam na wypracowanie atrakcyjnych ofert dla Ubezpieczonych, którzy obdarzają nasze Towarzystwo od lat zaufaniem. Z tego też względu, nasze codzienne prace nakierowane są na ciągłe uatrakcyjnianie programów ochrony ubezpieczeniowej oferowanych przez Towarzystwo.

Ciesząc się popularnością ubezpieczeniem jest nowy program „Bezpieczny Agrobiznes”, wprowadzony do oferty sprzedażowej pod koniec 2012 r. Produkt ten jest dedykowany przedsiębiorcom prowadzącym działalność wytwórczą i usługową w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego. Niewątpliwie zalecany nowy produkt Towarzystwa, opartego na zasadach allrisk, jest możliwością kształtowania zakresu ochrony ubezpieczeniowej według indywidualnych potrzeb każdego Ubezpieczonego. Szeroki wybór opcji dodatkowych pozwala na dopasowanie ubezpieczenia „szytego na miarę”. Ochrona w zakresie standardowym przewiduje ubezpieczenie zarówno majątku przedsiębiorcy, jego odpowiedzialność cywilną w zakresie prowadzonej działalności lub posiadania mienia, jak i ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków zatrudnionych w przedsiębiorstwie pracowników. Jako nowość na polskim ryn-

ku proponujemy opcję umożliwiającą wprowadzenie do umowy ubezpieczenia dowolnych dodatkowych klauzul. Celem tak ukształtowanej oferty jest zaproszenie Członków naszego Towarzystwa do modelowania «własnego» zakresu ochrony ubezpieczeniowej.

Dla indywidualnych gospodarstw rolnych proponujemy pakiet „Bezpieczna Zagroda”, w którym Towarzystwo udziela kompleksowej ochrony ubezpieczeniowej od szkód: w majątku, z tytułu odpowiedzialności cywilnej, nieszczęśliwych wypadków, ochrony prawnej. Dodatkowo, dla gospodarstw prowadzących działalność agroturystyczną, oferujemy ubezpieczenia: odpowiedzialności cywilnej z tytułu świadczenia usług agroturystycznych, utraty zysku, następstw nieszczęśliwych wypadków turystów. Warto podkreślić, iż Towarzystwo na mocy tych warunków przedłuża okres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej na 13 miesięcy, w trakcie którego Ubezpieczający opłacając składkę (na następny okres

ubezpieczenia) nie traci ciągłości odpowiedzialności gwarancyjnej Towarzystwa w przypadku wystąpienia zdarzeń objętych zakresem udzielanej ochrony ubezpieczeniowej.

Troszcząc się o plony, w których uzyskanie nasi Ubezpieczeni wkładają tyle serca i pracy, Towarzystwo prowadzi współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie ubezpieczeń dotowanych z budżetu państwa. W ramach realizacji umów zawartych z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Towarzystwo corocznie przygotowuje najbogatsze warianty na rynku ogólnodostępne oferty w zakresie ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Na obecny rok proponujemy aż 16 wariantów ochrony ubezpieczeniowej dla ubezpieczenia upraw

- 1) Wariant **G** – grad
- 2) Wariant **U** – ujemne skutki przezimowania
- 3) Wariant **W** – przymrozki wiosenne
- 4) Wariant **P** – powódź
- 5) Wariant **S** – susza
- 6) Wariant **PEŁNY** – grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, susza
- 7) Wariant **GUP** – grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne oraz powódź

- 8) Wariant **GW** – grad oraz przymrozki wiosenne
- 9) Wariant **GUP** – grad, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne
- 10) Wariant **GU** – grad oraz ujemne skutki przezimowania
- 11) Wariant **G PLUS** – grad oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina
- 12) Wariant **GU PLUS** – grad, ujemne skutki przezimowania oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina
- 13) Wariant **GW PLUS** – grad, przymrozki wiosenne oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina
- 14) Wariant **GUP PLUS** – grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina
- 15) Wariant **GUP P PLUS** – grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina
- 16) Wariant **PEŁNY PLUS** – grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, susza oraz huragan, deszcz nawalny, piorun, obsunięcie się ziemi i lawina

oraz dla **zwierząt gospodarskich** pełen zakres ochrony ubezpieczeniowej wymieniony w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich tj.:

huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie, zapadanie i usuwanie się ziemi, lawina i ubój z konieczności.

Nasza oferta przygotowana dla Państwa pozwala na zabezpieczenie w sposób kompleksowy majątku należącego do gospodarstw rolnych oraz ochronę ubezpieczeniową dla rolników, ich bliskich i osób pracujących w gospodarstwach rolnych od wystąpienia nieszczęśliwego wypadku.

Dodatkowymi zniżkami premijujemy osoby zawierające umowy na kompleksową ochronę ubezpieczeniową, jak również osoby kontynuujące umowy ubezpieczenia w naszym Towarzystwie.

Zawierając umowę dobrowolnego ubezpieczenia mienia ruchomego w ramach pakietów „Bezpieczna Zagroda” lub „Bezpieczny Agrobiznes”, Członkowie Towarzystwa mogą uzyskać dodatkowe zniżki w ubezpieczeniach upraw rolnych od zdarzeń losowych.

Dla zapoznania się ze szczegółową ofertą zapraszamy do naszych jednostek terenowych lub skontaktowania się z agentem Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”.

Zachęcamy także do odwiedzania strony internetowej www.tuw.pl

Agnieszka Pietrzak-Radwan
Starszy spec. ds. ubezpieczeń
Biuro Ubezpieczeń Rolnych
Towarzystwo Ubezpieczeń
Wzajemnych „TUW”

Modernizacja gospodarstw rolnych

Od 27 marca do 23 kwietnia 2013 r. można składać wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”. ARiMR przeprowadzi nabór takich wniosków w ośmiu województwach: **lubelskim, lubuskim, łódzkim, małopolskim, opolskim, pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim**. Przeprowadzenie naboru wniosków o przyznanie wsparcia na „Modernizację gospodarstw rolnych” w ośmiu województwach wynika z faktu, że tylko w tych regionach są jeszcze dostępne środki finansowe z PROW 2007–2013 na taką pomoc. Wnioski o przyznanie pomocy będzie można składać osobiście lub przez upoważnioną osobę w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, lub za pośrednictwem biura powiatowego Agencji, podlegającego takiemu oddziałowi. Można je także wysłać rejestrowaną przesyłką pocztową, zaadresowaną do właściwego oddziału regionalnego Agencji. Kolejność przysługiwania pomocy zostanie ustalona na podstawie sumy punktów przyznawanych w odniesieniu do trzech kryteriów: wielkości ekonomicznej gospodarstwa – wyrażonej w ESU, określenia, czy cel inwestycji jest związany ze wzrostem wartości dodanej brutto GVA w gospodarstwie, oraz czy wniosek był składany indywidualnie, czy na operację realizowaną w ramach tzw. wspólnego użytkownika maszyn i urządzeń. Maksymalne dofinansowanie, jakie można uzyskać na operacje w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych” w całym okresie realizacji PROW 2007–2013, wynosi 300 tys. zł na jedno gospodarstwo i jednego beneficjenta. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dofinansu-

Wiosna w ARiMR pod znakiem wsparcia na inwestycje

je od 40% do 60% kosztów kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta na realizację jego inwestycji.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania zostanie przeprowadzony **od 15 do 26 kwietnia 2013 r. w 15 województwach, z wyjątkiem Wielkopolski**. Wynika to z tego, że w woj. wielkopolskim, w poprzednich trzech naborach (w latach 2009–2011) wpłynęło tak dużo wniosków o pomoc, że wynikające z nich zapotrzebowanie na środki finansowe znacznie przekracza przyznany temu województwu limit finansowy na cały okres realizacji PROW 2007–2013. O pomoc z działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” mogą ubiegać się osoby, które nie podlegają ubezpieczeniu w pełnym zakresie w KRUS i zamierzają na obszarach wiejskich otworzyć lub rozwijać już istniejące

mikroprzedsiębiorstwo, czyli firmę zatrudniającą do 10 osób, której obrót lub bilans roczny nie przekracza 2 mln euro. Wysokość wsparcia, jakie można uzyskać z ARiMR zależy od liczby nowo utworzonych miejsc pracy. Jedno nowe miejsce pracy to pomoc do 100 tys. zł, dwa stanowiska – do 200 tys. zł, a tworząc trzy i więcej miejsc pracy można otrzymać do 300 tys. zł wsparcia. Agencja dofinansuje do 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych na inwestycje związane ze stworzeniem nowych miejsc pracy. Wnioski można składać osobiście albo przez upoważnioną osobę w oddziale regionalnym Agencji właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji, albo rejestrowaną przesyłką pocztową. O kolejności przysługiwania pomocy zdecyduje suma punktów przyznanych wg następujących kryteriów: bezrobocie w powiecie, podstawowy dochód podatkowy gminy, liczba planowanych do utworzenia nowych miejsc pracy. Na najwięcej punktów, a zatem na wysoką pozycję na liście określa-

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie
Publikacja opracowana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej
Instytucja wdrażająca Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

jącej kolejność przysługiwania pomocy, mogą liczyć wnioskodawcy planujący utworzenie co najmniej 3 nowych miejsc pracy w powiecie o dużym bezrobociu i gminie o małych dochodach podatkowych.

Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej

Tegoroczny nabór zostanie przeprowadzony dwuetapowo. W pierwszym etapie, **od 29 kwietnia do 10 maja 2013 r.**, wnioski będą mogły składać grupy producentów rolnych, wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw oraz uznane organizacje producentów owoców i warzyw, spółki i spółdzielnie kontrolowane przez takie podmioty, a także podmioty skonsolidowane, prowadzące działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych oraz centra dystrybucji produktów rolnych. W następnym etapie, **od 13 do 24 maja**, do naboru będą mogły przystąpić pozostałe uprawnione podmioty działające w sektorze przetwórstwa rolno-spożywczego. O pomoc mogą ubiegać się podmioty spełniające status mikro, małego lub średniego przedsiębiorstwa, a także zakłady, które zatrudniają mniej niż 750 osób, a ich roczny obrót nie przekracza 200 mln euro. Wysokość dofinansowania, jakie można otrzymać wynosi od 25% do 50% kosztów kwalifikowalnych poniesionych na realizację inwestycji. Wnioski o przyznanie pomocy będą przyjmowane w oddziałach regionalnych ARiMR właściwych ze względu na miejsce realizacji operacji. O kolejności przyznawania pomocy zdecyduje suma punktów przyznanych na podstawie kryteriów wyboru operacji stosowanych w tym działaniu.

KRUS informuje

Od 1 stycznia 2013 r. w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązują zmiany wprowadzone ustawą z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 637). W comiesięcznym cyklu publikacji KRUS będziemy wyjaśniać znowelizowane przepisy emerytalno-rentowe dla rolników. Zaczynamy od nowych pojęć ustawowych, jak: „wiek emerytalny”, „okresowa emerytura rolnicza”, „częściowa emerytura rolnicza”.

Nowy wiek emerytalny

Osobom objętym ubezpieczeniem społecznym rolników będzie stopniowo podwyższany wiek emerytalny, na takich samych zasadach jak w systemie powszechnym (w ZUS), tj. co kwartał o jeden miesiąc. Docelowo wiek emerytalny będzie zrównany dla kobiet i mężczyzn do 67 lat. Pierwszą grupą osób, którą już obowiązują wyższy wiek emerytalny, są mężczyźni urodzeni po 31 grudnia 1947 roku (wynosi on 65 lat i jeden miesiąc) i kobiety urodzone po 31 grudnia 1952 r. (ich wiek emerytalny wynosi 60 lat i 1 miesiąc). Mężczyźni osiągną docelowy wiek 67 lat w 2020 r. (tj. urodzeni po 30 września 1953 r.), natomiast kobiety – w 2040 r. (tj. urodzone po września 1973 r.). Jak sukcesywnie będzie zmieniał się

wiek emerytalny kobiet i mężczyzn, stanowi art. 19 ust 1a i 1b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Okresowa emerytura rolnicza

Jest nowym świadczeniem w ubezpieczeniu społecznym rolników. Będzie ustalana w Kasie na wniosek zainteresowanych osób. Do złożenia wniosku będą uprawnione osoby pobierające rentę strukturalną z ARiMR, po okresie, na jaki została im przyznana. Warunkiem jest, że po tym okresie osoby te nie osiągnęły powszechnego wieku emerytalnego. Okresowa emerytura rolnicza będzie ustalona zatem na okres niezbędny do osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, a następnie z urzędu zamienio-

na na emeryturę rolniczą, jeśli będą spełnione warunki posiadania co najmniej 25-letniego okresu ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników.

Co istotne, okresowa emerytura rolnicza przysługuje tylko osobom, którym ARiMR przyznał rentę strukturalną. Nie otrzyma jej małżonek takiego świadczeniobiorcy, pomimo wypłacanego na tego małżonka zwiększenia do renty strukturalnej.

Wnioski o ustalenie prawa do okresowej emerytury rolniczej będą przyjmowały Oddziały Regionalne i Placówki Terenowe KRUS, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osób zainteresowanych. Wniosek trzeba udokumentować kopią decyzji ARiMR przyznającej rentę strukturalną.

Okresowa emerytura odpowiada kwocie emerytury podstawowej, bez względu na posiadany okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników.

Podstawa prawna: art. 15 ustawy z 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Čzęściowa emerytura rolnicza

Jest również nowym świadczeniem z KRUS i ZUS. W Kasie jej uzyskanie zgodnie z dodatkowym do ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników art. 19a, będzie jednak wymagało udowodnienia najdłuższego okresu składkowego ubezpieczenia społecznego – wyłącz-

nie rolniczego, z wyjątkiem mężczyzn urodzonych w 1948 r., którym będą zaliczone także okresy innego niż rolnicze ubezpieczenia, o ile wcześniej nie zostały one przyjęte przy ustaleniu prawa do innego świadczenia.

W pozostałych przypadkach, emerytura częściowa wymaga spełnienia warunków:

- podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn,
- osiągnięcia wieku wynoszącego co najmniej 62 lata dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn.

Dla kobiet emerytura częściowa będzie dostępna od 2021 r., dla mężczyzn – od 2014 r.

Świadczenie to będzie wynosić 50% kwoty emerytury rolniczej i nie będzie podwyższane do kwoty emerytury podstawowej, z wyjątkiem waloryzacji. Od osoby uprawnionej do częściowej emerytury rolniczej nie będzie wymagane zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej. Świadczenie to nie będzie też zmniejszone w związku z osiągnięciem przychodów z tytułu działalności pozarolniczej podlegającej ubezpieczeniu społecznemu.

Osoba uprawniona do częściowej emerytury rolniczej, osiągając powszechny wiek emerytalny, będzie miała ją z urzędu zamienioną na emeryturę rolniczą. Wypłata pełnej wysokości emerytury rolniczej będzie zależała od spełnienia warunku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, chyba że emeryt będzie ją prowadził z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy.

Szczegółowe wyjaśnienia na www.krus.gov.pl.

W 2012 roku Agencja Nieruchomości Rolnych osiągnęła rekordową sprzedaż gruntów rolnych. Sprzedała 132 tys. ha gruntów, z których tylko 14 tys. ha trafiło do gospodarstw i spółek o powierzchni powyżej 300 ha. Rok 2012 był też kolejnym, w którym odnotowano wzrost cen ziemi państwowej. Średnia cena 1 ha wyniosła 19 288 zł.

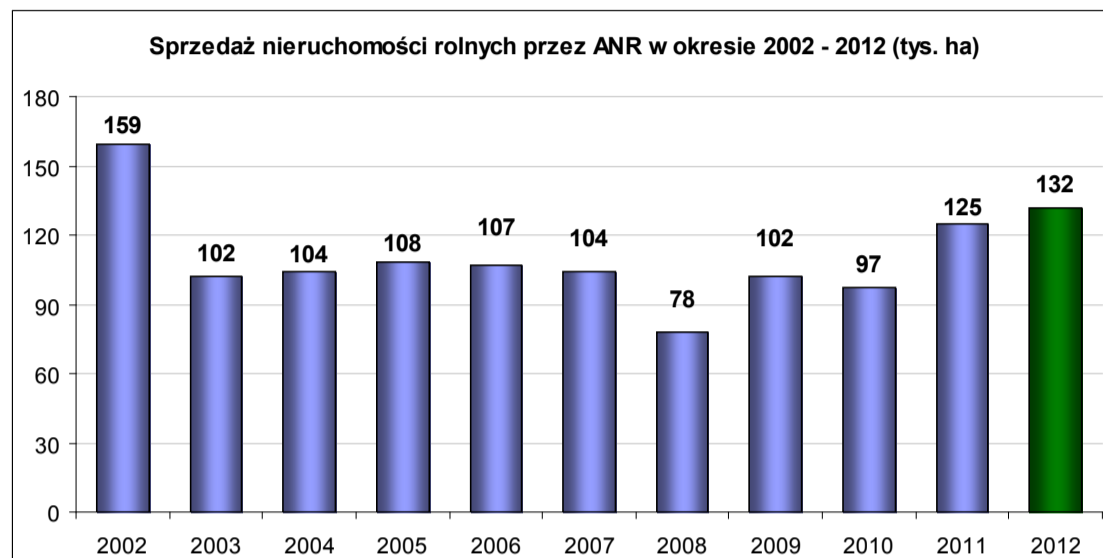
Sprzedaż nieruchomości z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

W 2012 roku Agencja Nieruchomości Rolnych sprzedała 132 tys. ha gruntów i jest to najwyższy poziom sprzedaży od 2002 roku.

Ten dobry wynik to efekt przyspieszenia prywatyzacji wszystkich składników majątku Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, a w szczególności gruntów rolnych i terenów inwestycyjnych. Sprzedaż nieruchomości odbywa się w drodze przetargów ograniczonych i nieograniczonych oraz bezprzetargowo, głównie na rzecz dzierżawców.

Maksymalnie do 31 grudnia 2013 r. nabywanie państwowej ziemi od Agencji może odbywać się na warunkach preferencyjnych. Do tego czasu rolnicy, którzy nabędą państwową ziemię w celu utworzenia lub powiększenia gospodarstwa rodzinnego, mogą korzystać m.in. z możliwości rozłożenia przez ANR płatności na roczne lub półroczne raty z preferencyjnym oprocentowaniem w wysokości 2% rocznie, na okres do 15 lat, przy wpłacie przez nabywającego jedynie 10% ceny nieruchomości przed zawarciem umowy.

Ziemia dla rolnika na powiększenie gospodarstw

Realizacja ustawy w zakresie wyłączeń 30% z umów dzierżawy

Na podstawie nowelizacji ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, uchwalonej przez Sejm 16 września 2011 r., Agencja zaproponowała dzierżawcom użytkującym grunty Zasobu o powierzchni ponad 428,5714 ha użytków rolnych wyłączenie 30% dzierżawionej powierzchni. Agencja wysłała 1085 zawiadomień, proponując wyłączenie 136 tys. ha. Dzierżawcy wyrazili zgodę na wyłączenie 77 tys. ha. Grunty te będą sukcesywnie przeznaczane do sprzedaży w pierwszej kolejności rolnikom indywidualnym na powiększenie gospodarstw rodzinnych.

Przetargi ograniczone

W 2012 roku jednostki ANR przeprowadziły 4405 przetargów ograniczonych na sprzedaż nieruchomości z Zasobu WRSP. W porównaniu do trzech ostatnich lat, jest to pięciokrotny wzrost liczby przetargów. Tak

znaczne zwiększenie liczby przetargów jest wynikiem realizowanej polityki państwa w zakresie oferowania gruntów dla rolników powiększających gospodarstwa. W ramach przetargów ograniczonych rolnicy nabyli 18 413 ha gruntów.

Ceny gruntów rolnych

Rok 2012 był kolejnym, kiedy ceny gruntów rolnych sprzedawanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych rosły. Średnia cena 1 ha wyniosła 19 288 zł i w porównaniu ze średnią ceną za rok 2011, która osiągnęła poziom 17 165 zł, była wyższa o 12%. Ceny gruntów sprzedawanych przez Agencję rosną nieustannie od 2004 r., kiedy to Polska przystąpiła do UE.

Na wzrost cen wpływ ma dosyć dobra sytuacja ekonomiczna w rolnictwie, funkcjonujący system dopłat bezpośrednich i innych form wsparcia w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, wsparcie nabywania ziemi przez rolników przez państwo. W bieżącym roku należy spodziewać się dalszych wzrostów cen.

Sprzedaż gruntów nierolnych

W 2012 r. Agencja Nieruchomości Rolnych sprzedała 1324 ha gruntów nierolnych, równo 6% więcej niż przed rokiem, gdy sprzedaż wyniosła 1249 ha. Pomimo światowego kryzysu i cen utrzymujących cały czas wysoki poziom, zainteresowanie gruntami inwestycyjnymi jest wciąż duże. Są tereny, gdzie za hektar gruntów inwestycyjnych trzeba zapłacić ponad milion złotych. Natomiast średnia cena w minionym roku wyniosła 164 032 zł za 1 hektar. W tym okresie ANR sprzedała grunty nierolne o powierzchni 1324 ha i łącznej wartości ponad 225 mln zł. Duże zainteresowanie gruntami inwestycyjnymi należącymi do ANR jest efektem postrzegania Polski jako atrakcyjnego miejsca do lokowania przedsięwzięć kierowanych zarówno do odbiorców z Europy Zachodniej, jak i Wschodniej.

Wpływy Zasobu WRSP w 2012 r.

Wpływy ogółem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w 2012 r., zgodnie z przewidywanym wykonaniem, wyniosły 2.579,2 mln zł. Były one o 5% wyższe od wpływów ogółem uzyskanych w roku 2011 r. (2.449,5 mln zł). Na dobry wynik uzyskany w 2012 r. złożyły się wyższe (o 6%), w porównaniu z rokiem 2011, wpływy ze sprzedaży mienia Zasobu oraz wyższe (o 5%) wpływy z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu.

Wpłaty ANR do budżetu państwa i na Fundusz Rekompensacyjny

Od 2005 r. Agencja Nieruchomości Rolnych, zgodnie z art. 20 ust. 5c ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa,

odprowadza do budżetu państwa kwoty odpowiadające nadwyżce między środkami uzyskanymi z gospodarowania mieniem Zasobu a środkami wydatkowanymi na realizację jej ustawowych zadań. W okresie od 2005 r. do końca 2012 r. Agencja Nieruchomości Rolnych wpłaciła do budżetu państwa kwotę 9.097,3 mln zł.

Wpłaty ANR do budżetu państwa w 2012 r. wyniosły 1.717,6 mln zł i były o 8% (o 131,4 mln zł) wyższe od wielkości planowanych.

Zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej, od 2006 r. Agencja Nieruchomości Rolnych zasila Fundusz Rekompensacyjny, z którego realizowane są wypłaty rekompensat dla Zabuzan.

W okresie od 2006 r. do końca 2012 r. Agencja Nieruchomości Rolnych wpłaciła do Funduszu Rekompensacyjnego kwotę 2.935,6 mln zł.

W 2012 r. ANR zasiliła Fundusz Rekompensacyjny kwotą 197,5 mln zł. Kwota ta była o 9% (o 16,4 mln zł) wyższa od wielkości planowanej na 2012 r.

Plan na rok 2013

W 2013 r. ANR planuje sprzedać 125 tys. ha. Aby uzyskać taki wynik, zostanie zaoferowanych do sprzedaży ponad 200 tys. ha gruntów.

Planuje się, że w 2013 r. wpływy ogółem Zasobu WRSP wyniosą 2.032,2 mln zł. Zgodnie z planem przekazy zewnętrzne Agencji w 2013 r. wyniosą łącznie 1.593,8 mln zł, z tego do budżetu państwa wpłacone zostanie 1.460,3 mln zł, natomiast do Funduszu Rekompensacyjnego 133,5 mln zł.

Aktualny stan Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

W Zasobie pozostaje prawie 1,8 mln ha, w tym 1,3 mln ha jest w dzierżawie, 319 tys. ha czeka na rozdysponowanie, a 100 tys. ha znajduje się w innych formach nietwałego rozdysponowania. Największe powierzchnie pozostające w Zasobie znajdują się na terenie województw: zachodniopomorskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego i warmińsko-mazurskiego.

Warto zaznaczyć, że ze względu na to, że wśród gruntów Zasobu znajdują się także, które z różnych przyczyn nie mogą zostać rozdysponowane, „dyspozycyjny Zasób netto” można szacować na ok. 1 mln ha.

